

Đồ gỗ trong Mua sắm công ở Việt Nam

Có bảo đảm tính hợp pháp?

Nguyễn Thị Thu Trang
Đại diện Nhóm Nghiên cứu
Trung tâm WTO và Hội nhập

Nội dung

1. Yêu cầu về gỗ hợp pháp trong VPA/FLEGT
2. Kiểm soát gỗ hợp pháp trong pháp luật đấu thầu
3. Kiểm soát gỗ hợp pháp trong các hồ sơ mời thầu
4. Kiểm soát gỗ hợp pháp trong thực tiễn cung cấp gỗ của nhà thầu

**Yêu cầu về gỗ hợp pháp trong VPA/FLEGT
và trách nhiệm của Nhà nước**

Tổng quan

Hiệp định Đối tác Tự nguyện về Thực thi luật lâm nghiệp, quản trị rừng và thương mại lâm sản (VPA/FLEGT) Việt Nam-EU

Tiến trình

Bắt đầu đàm phán 11/2011

Hoàn tất đàm phán 11/2017

Ký ngày 19/10/2018

Chính thức có hiệu lực từ ngày 01/6/2019

Nội dung

Loại bỏ hoàn toàn gỗ bất hợp pháp khỏi chuỗi cung gỗ

Thiết lập và vận hành hệ thống bảo đảm gỗ hợp pháp ở Việt Nam (VNTLAS)

Cấp phép FLEGT cho một số sản phẩm gỗ xuất khẩu đi EU

Khái niệm

GỖ HỢP PHÁP là:

- Gỗ trong nước: *“các sản phẩm gỗ được khai thác hoặc nhập khẩu và sản xuất phù hợp với quy định luật pháp của Việt Nam”*
 - Gỗ nhập khẩu: *“các sản phẩm gỗ được khai thác, sản xuất và xuất khẩu phù hợp với pháp luật của quốc gia khai thác”*
-

Khái niệm

GỖ HỢP PHÁP là gỗ bảo đảm tuân thủ:

1. Pháp luật đất đai
2. Pháp luật lâm nghiệp
3. Pháp luật kinh doanh – đầu tư (chủ thể kinh doanh)
4. Pháp luật lao động
5. Pháp luật môi trường
6. Pháp luật thuế
7. Pháp luật thương mại
8. Pháp luật khác (sở hữu trí tuệ, xuất-nhập khẩu..)

Phạm vi

Sản phẩm gỗ

- Gỗ xuất khẩu đi (EU, bất kỳ thị trường nào)
- Gỗ tiêu thụ nội địa (khách hàng tư nhân, Nhà nước)

Về chuẩn tuân thủ

- Pháp luật Việt Nam
- Pháp luật nơi khai thác, sản xuất gỗ

Trách nhiệm của Nhà nước

- **Vai trò quản lý**

Bảo đảm gỗ lưu thông trên thị trường nội địa và xuất khẩu là gỗ hợp pháp

- Tổ chức thiết lập và vận hành VNTLAS
- Kiểm soát việc của các tổ chức, cá nhân sản xuất, chế biến, kinh doanh gỗ

- **Vai trò người tiêu dùng**

Bảo đảm gỗ mua sắm bằng vốn Nhà nước là gỗ hợp pháp

- Xây dựng cơ chế chính sách pháp luật
- Kiểm soát việc tuân thủ của bên mời thầu và nhà thầu

Gỗ hợp pháp trong mua sắm công – Tại sao quan trọng?

Vì đương nhiên:

- Nhà nước không thể tiêu thụ sản phẩm bất hợp pháp
- Vốn Nhà nước không thể sử dụng để thúc đẩy hoạt động sản xuất kinh doanh bất hợp pháp

Vì hiệu quả:

Là kênh quan trọng để thực hiện gỗ hợp pháp ở thị trường nội địa:

- Nhà nước là khách hàng lớn
- Nhà nước có quyền và có cơ chế kiểm soát gỗ mua sắm công

Pháp luật đấu thầu hiện tại có thể bảo đảm gỗ
mua sắm công là hợp pháp?

Đã có... nhưng... (1)

Đã có:

Nguyên tắc chung:

Hoạt động đấu thầu phải tuân thủ

-Pháp luật đấu thầu, và

-Tất cả các hệ thống pháp luật liên quan

Nhưng:

-Nguyên tắc này không được áp dụng để kiểm soát xem hàng hóa được mua sắm (trong đó có gỗ) có hợp pháp không

-Nguyên tắc này thực tế hướng tới hoạt động của các bên mời thầu, nhà thầu

Đã có... nhưng... (2)

Đã có:

Điều kiện về “Tư cách hợp lệ của nhà thầu”

- Có đăng ký hoạt động
- Có năng lực và “phẩm chất”
- Đáp ứng các yêu cầu thủ tục đấu thầu (ví dụ đã đăng ký trên hệ thống mạng đấu thầu)

Nhưng:

- Không đủ
- Không có quy định tương đương đối với hàng hóa, dịch vụ mua sắm

Đã có... nhưng... (3)

Đã có:

Điều kiện về “Tính hợp lệ của hàng hóa, dịch vụ”

-Có “xuất xứ rõ ràng, hợp pháp”

-“Có chất lượng tuân thủ quy định về chất lượng của lãnh thổ nơi xuất xứ”, và

-Có các dịch vụ liên quan (bảo hành, bảo hiểm...) hợp lệ

Nhưng:

- Không đủ

- “Hợp lệ” không phải là “hợp pháp”

- Giá trị pháp lý thấp

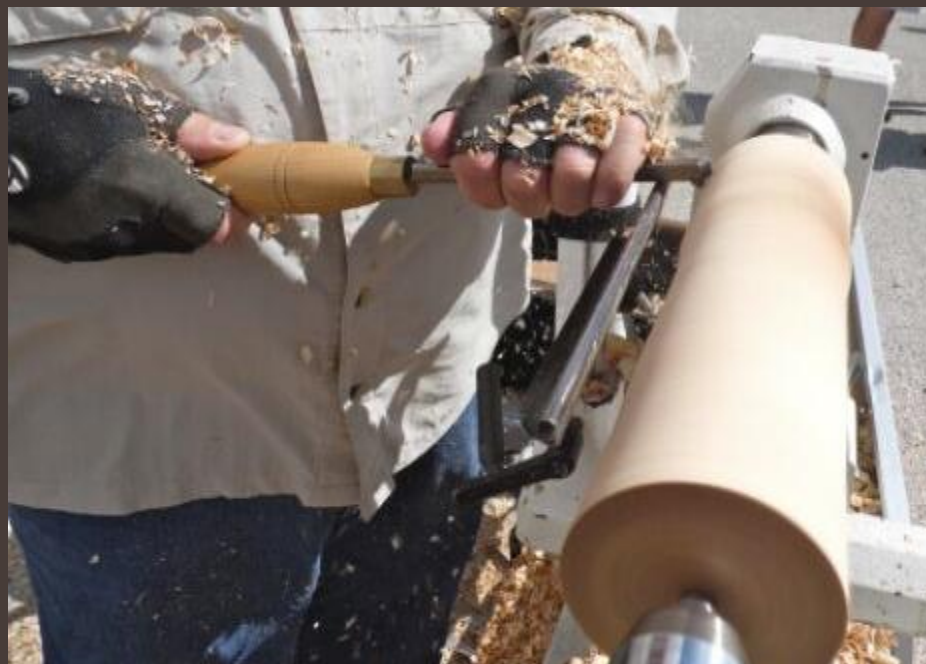
Đã có... nhưng... (4)

Đã có:

- Quy định về các hành vi bị cấm trong đó có cấm “nêu cụ thể nhãn hiệu, xuất xứ hàng hóa, dịch vụ”
- Quy định về các yêu cầu kỹ thuật đối với hàng hóa (trong đó có yêu cầu về chất lượng, nguồn gốc xuất xứ)
- Một số điều khoản mẫu hợp đồng về việc hàng hóa có bản quyền, được bảo hành, đóng gói ... đúng quy định

Nhưng:

- Không có quy định nào nhằm mục tiêu bảo đảm tính hợp pháp của hàng hóa, trong đó có gỗ
- Mọi quan tâm của các quy định liên quan tới hàng hóa là: bảo đảm cạnh tranh, và bảo đảm tính hiệu quả chi phí-chất lượng

Vậy là...

Pháp luật đấu thầu chưa yêu cầu hàng hóa, dịch vụ mua sắm phải hợp pháp

Pháp luật đấu thầu đã có một số quy định rời rạc về việc hàng hóa, dịch vụ mua sắm phải tuân thủ một vài khía cạnh pháp luật (xuất xứ, nhãn hiệu, sở hữu trí tuệ...)

Vậy nên...

1. Bổ sung Điều kiện “Tính hợp pháp của hàng hóa, dịch vụ”
 2. Quy định chi tiết về Điều kiện “Tính hợp pháp của hàng hóa”
 - Trong Mẫu hồ sơ mời thầu
 - Trong Mẫu Hợp đồng
-

Các hồ sơ mời thầu thực tế có yêu cầu gõ hợp pháp?

100 hồ sơ mời thầu thực?

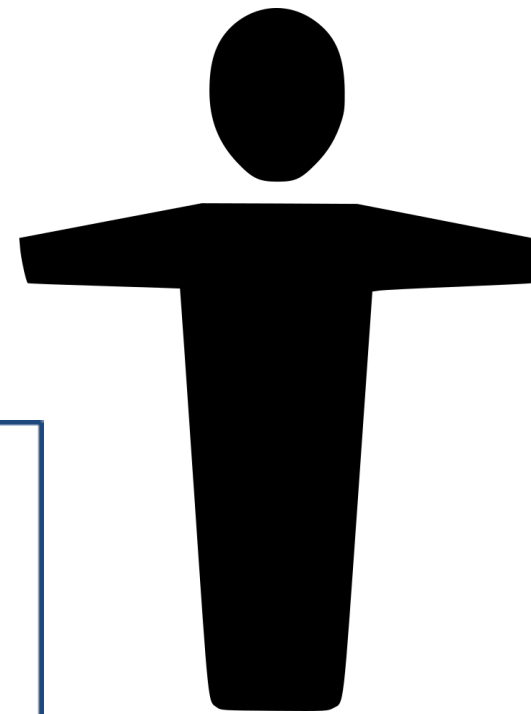

Lọc từ hơn 13.000 gói thầu mua sắm hàng hóa thực
hiện qua mạng trên Hệ thống VNEPS
<http://muasamcong.mpi.gov.vn/>

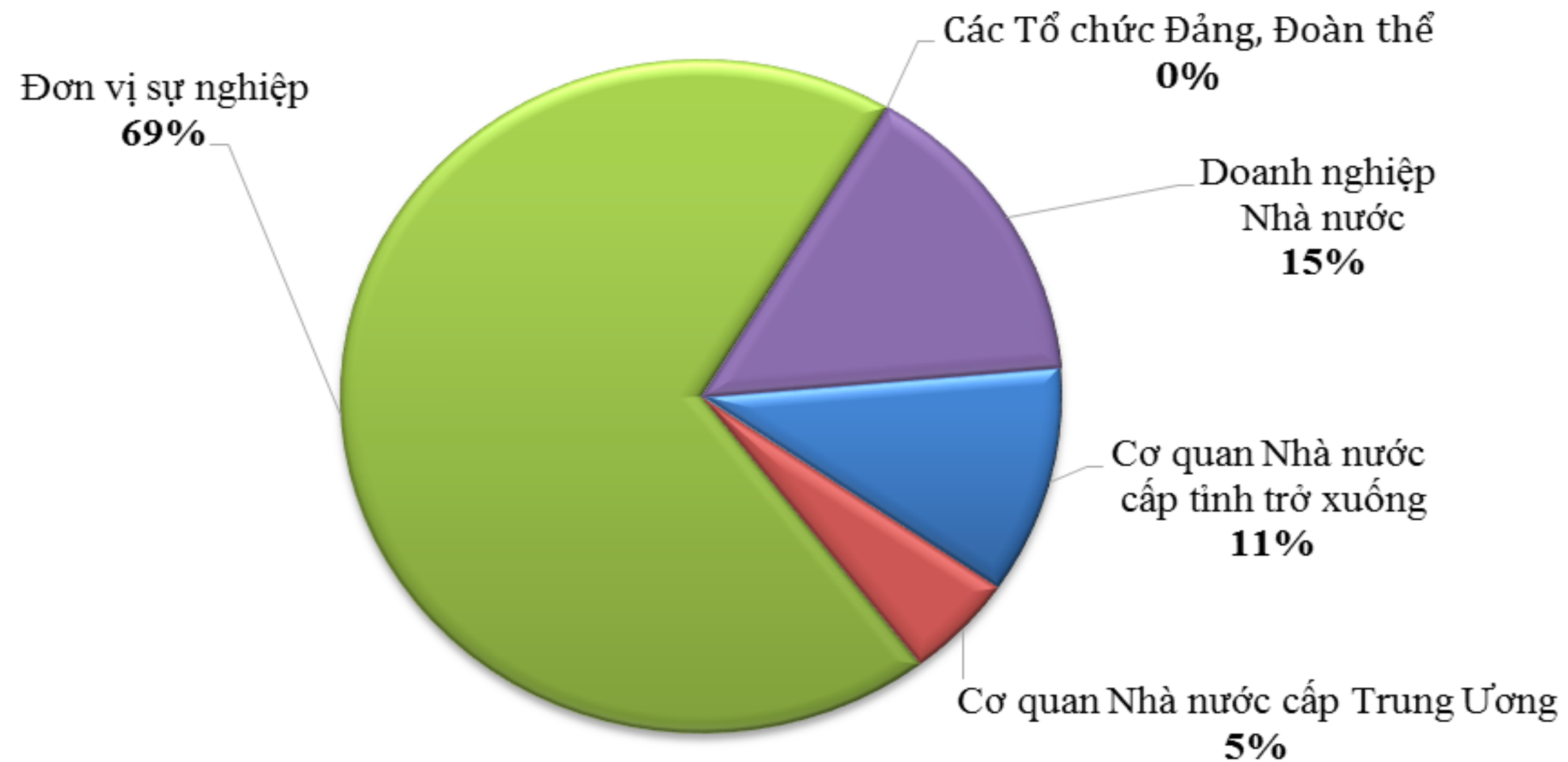
Hàng hóa mua sắm: Sản phẩm gỗ trong gói thầu
độc lập

Thời gian: 2016-2018

Ai mua sắm?

Các Chủ thể thụ hưởng trong các hồ sơ mời thầu được rà soát

Đồ gỗ nào được mua sắm?

61/100 hồ sơ:

- Đồ gỗ trường học (bảng, bàn, ghế học sinh/giáo viên, tủ/kệ/giá sách, đồ chơi học sinh, giường phục vụ học sinh nội trú...)

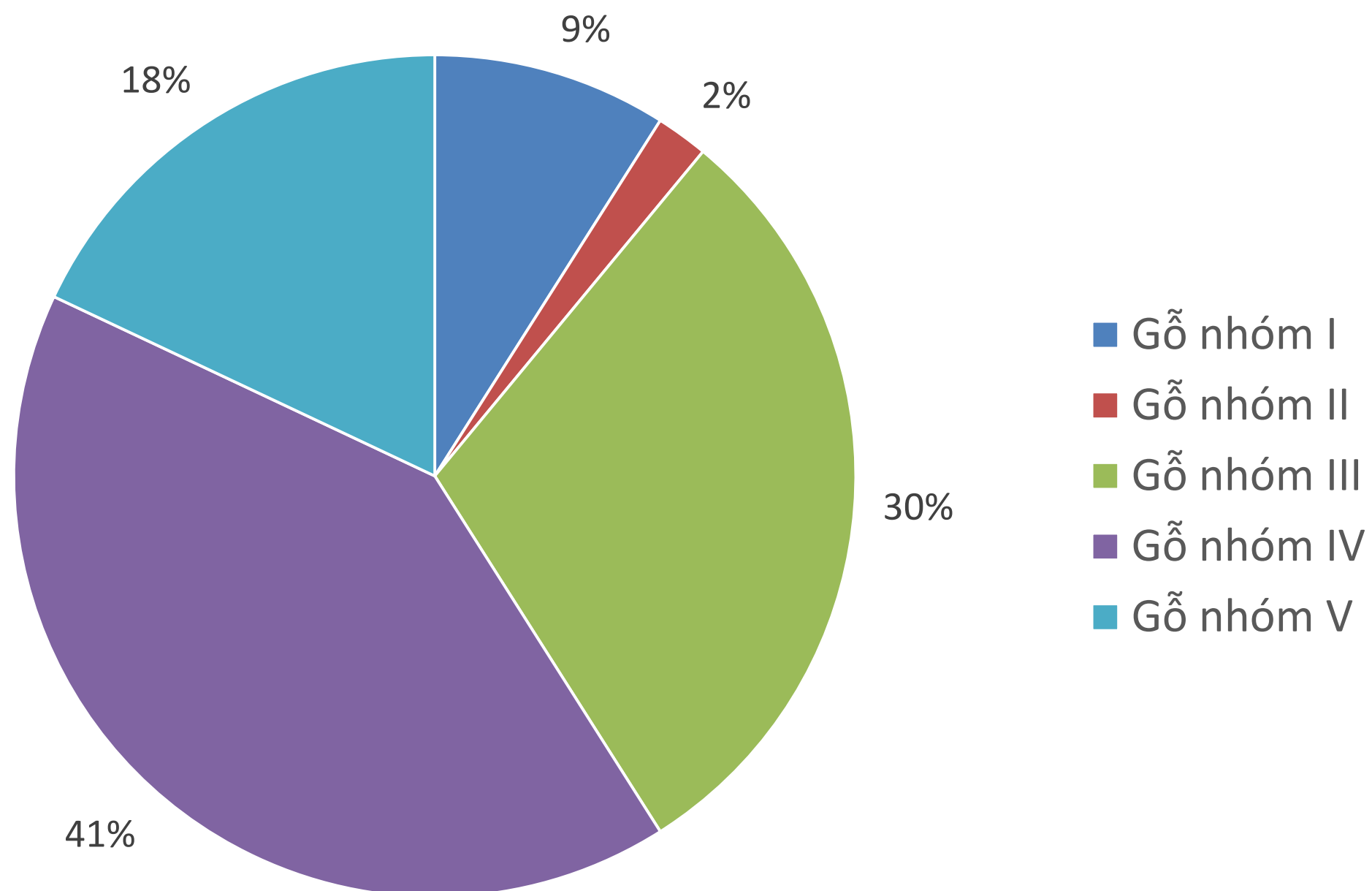
55/100 hồ sơ:

- Đồ gỗ văn phòng (tủ, bàn, ghế văn phòng/hội trường/phòng họp/phòng máy, rèm cửa...)

Yêu cầu về loại gỗ nguyên liệu

97/100 hồ sơ có yêu cầu về loại gỗ nguyên liệu

- 85/100 hồ sơ có yêu cầu gỗ tự nhiên
- 52/100 hồ sơ có yêu cầu gỗ công nghiệp

Yêu cầu về loại gỗ nguyên liệu

Các trường hợp yêu cầu gỗ Nhóm I và II

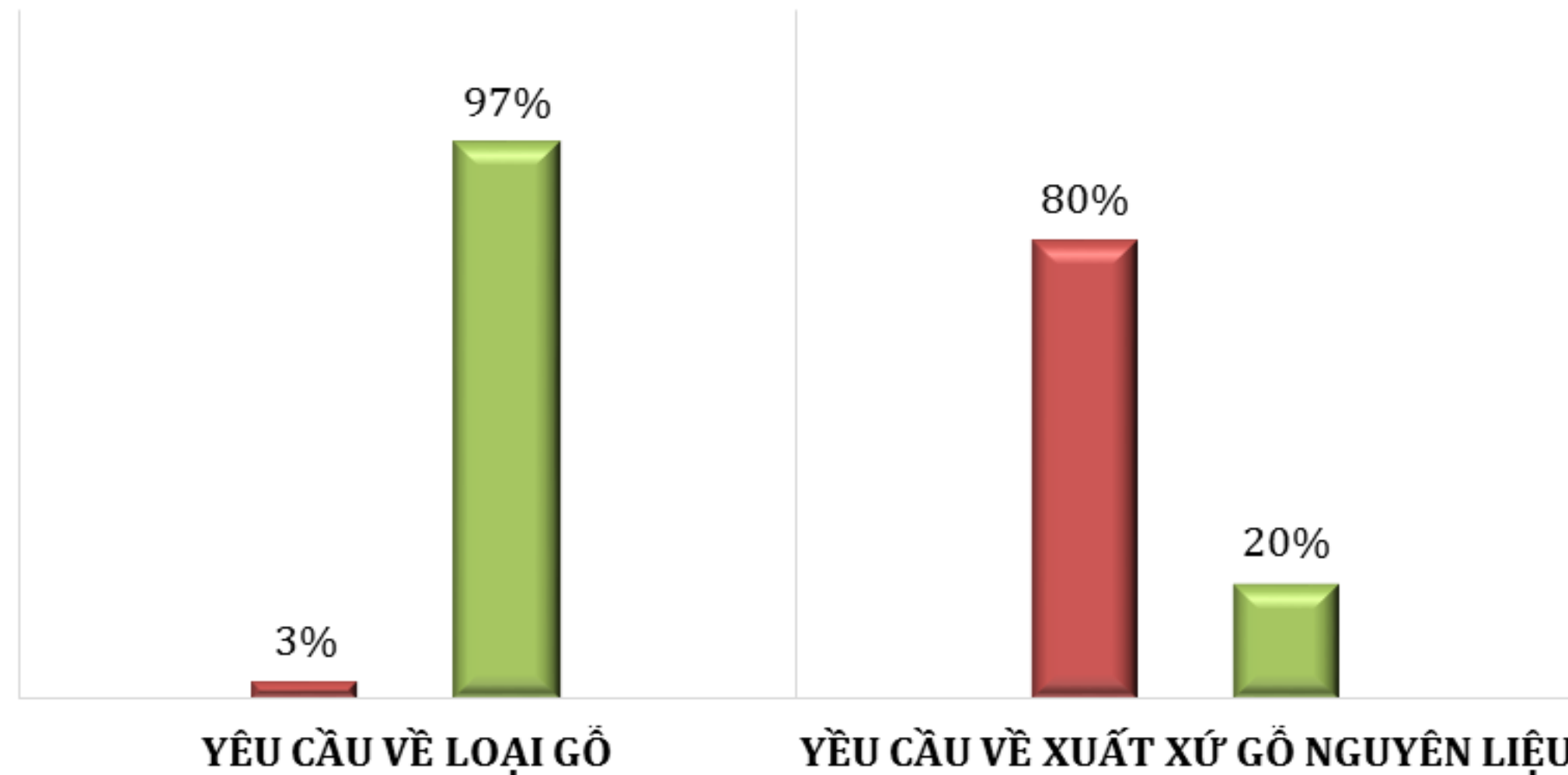
Nhóm gỗ	Loại gỗ	Sản phẩm gỗ	Chủ thể thụ hưởng
Nhóm I	Gỗ gụ	Tủ, tủ trà	Cục Thuế tỉnh
	Gỗ gụ, gỗ chò	Bàn ghế, bục hội trường; Bàn, ghế Giám đốc, Phó Giám đốc	Nhà văn hóa lao động tỉnh
	Gỗ gụ	Ghế hội trường	Cục Hải quan tỉnh
	Gỗ chò, gụ	Bục tượng Bác, bục phát biểu, bàn ghế hội trường; bàn, ghế, tủ phòng làm việc	Cục Thuế tỉnh
	Gỗ gụ	Bàn làm việc, tiếp khách của Hiệu trưởng	Trường tiểu học xã
Nhóm II	Gỗ nghiến	Ghế hội trường	Trung tâm cứu hộ động vật hoang dã tỉnh

Yêu cầu về xuất xứ gỗ nguyên liệu

Mức độ quan tâm tới loại gỗ và
xuất xứ gỗ nguyên liệu trong các hồ sơ mời thầu

■ Không có yêu cầu ■ Có yêu cầu

Yêu cầu về tính hợp pháp của gỗ

Yêu cầu đặc thù (ngoài các yêu cầu đã có trong Mẫu HSMT)	Số hồ sơ mời thầu có yêu cầu
Tuân thủ pháp luật về tiêu chuẩn, chất lượng hàng hóa	12
Tuân thủ pháp luật về sở hữu trí tuệ	4
Tuân thủ pháp luật về nguồn gốc xuất xứ nguyên vật liệu	4
Tuân thủ pháp luật về điều kiện kinh doanh	2
Tuân thủ pháp luật về xuất nhập khẩu	1
Tuân thủ pháp luật, chính sách liên quan (chung)	4
Khác	0

Vậy là...

- Phần lớn các Hồ sơ mời thầu thực tế không quan tâm tới tính hợp pháp của sản phẩm gỗ
 - Vẫn có một số ít Hồ sơ mời thầu có quan tâm tới một số khía cạnh khác nhau trong tính hợp pháp của sản phẩm gỗ
 - Và một số rất ít các Hồ sơ mời thầu yêu cầu sản phẩm gỗ phải phù hợp pháp luật liên quan
-

Vậy nên...

- **Về pháp luật:** Cần quy định về tính hợp pháp của hàng hóa, dịch vụ mua sắm trong Mẫu bắt buộc của Hồ sơ mời thầu
- **Về phía người lập hồ sơ mời thầu:** Cần các hướng dẫn, đào tạo, lưu ý về yêu cầu gỗ hợp pháp trong các gói thầu mua sắm gỗ cho các đơn vị mời thầu
- **Về phía Đơn vị mua sắm/thụ hưởng:** Cần có tuyên truyền để nhận thức đúng về yêu cầu gỗ nguyên liệu và yêu cầu về tính hợp pháp của gỗ

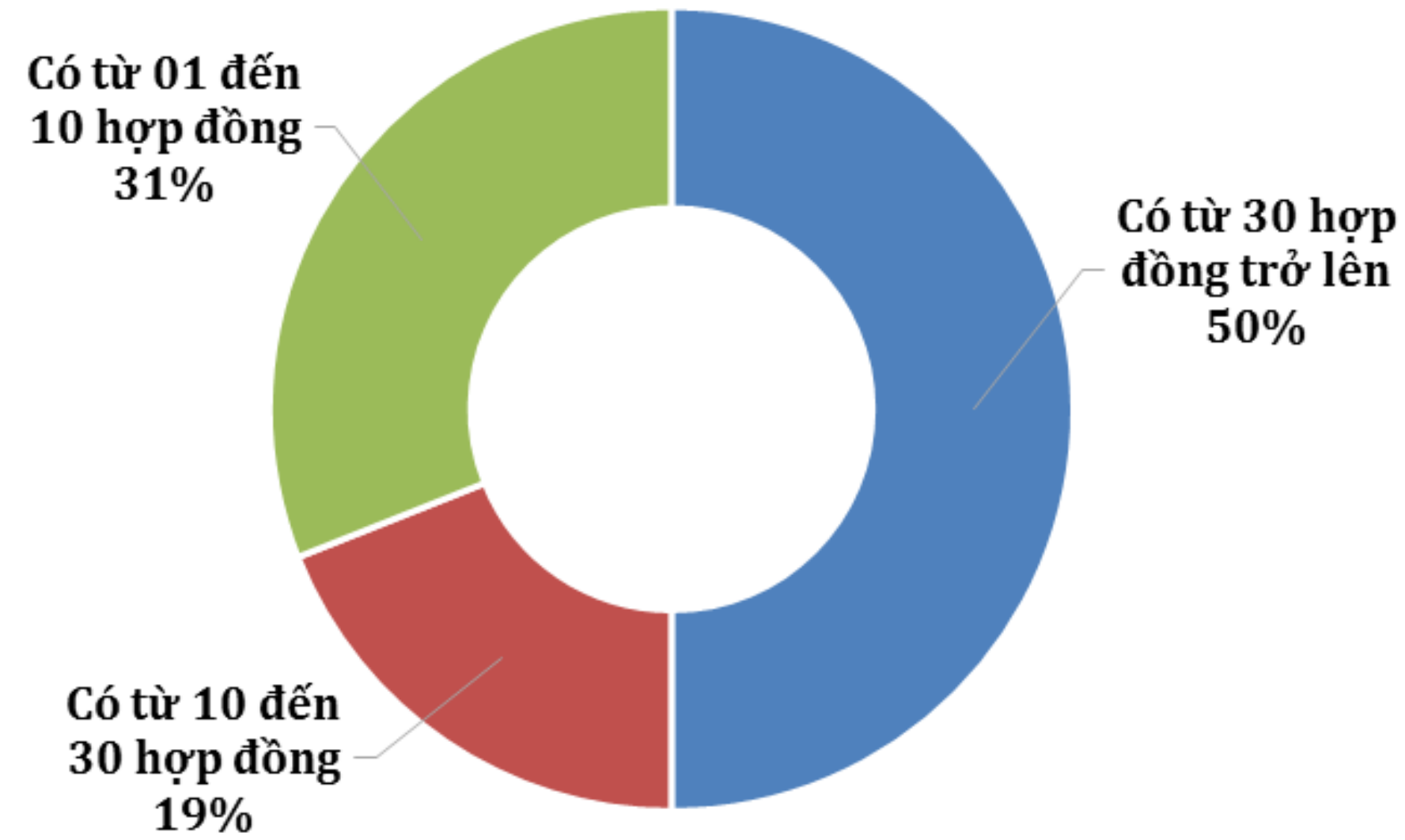
**Thực tế các hợp đồng mua sắm công đồ gỗ có
quan tâm tới gỗ hợp pháp?**

Kinh nghiệm thẳng thâu

**Kinh nghiệm cung cấp gỗ trong mua sắm công
của các Doanh nghiệp tham gia Khảo sát**

Các chứng chỉ liên quan

52% không có
bất kỳ chứng
chỉ nào

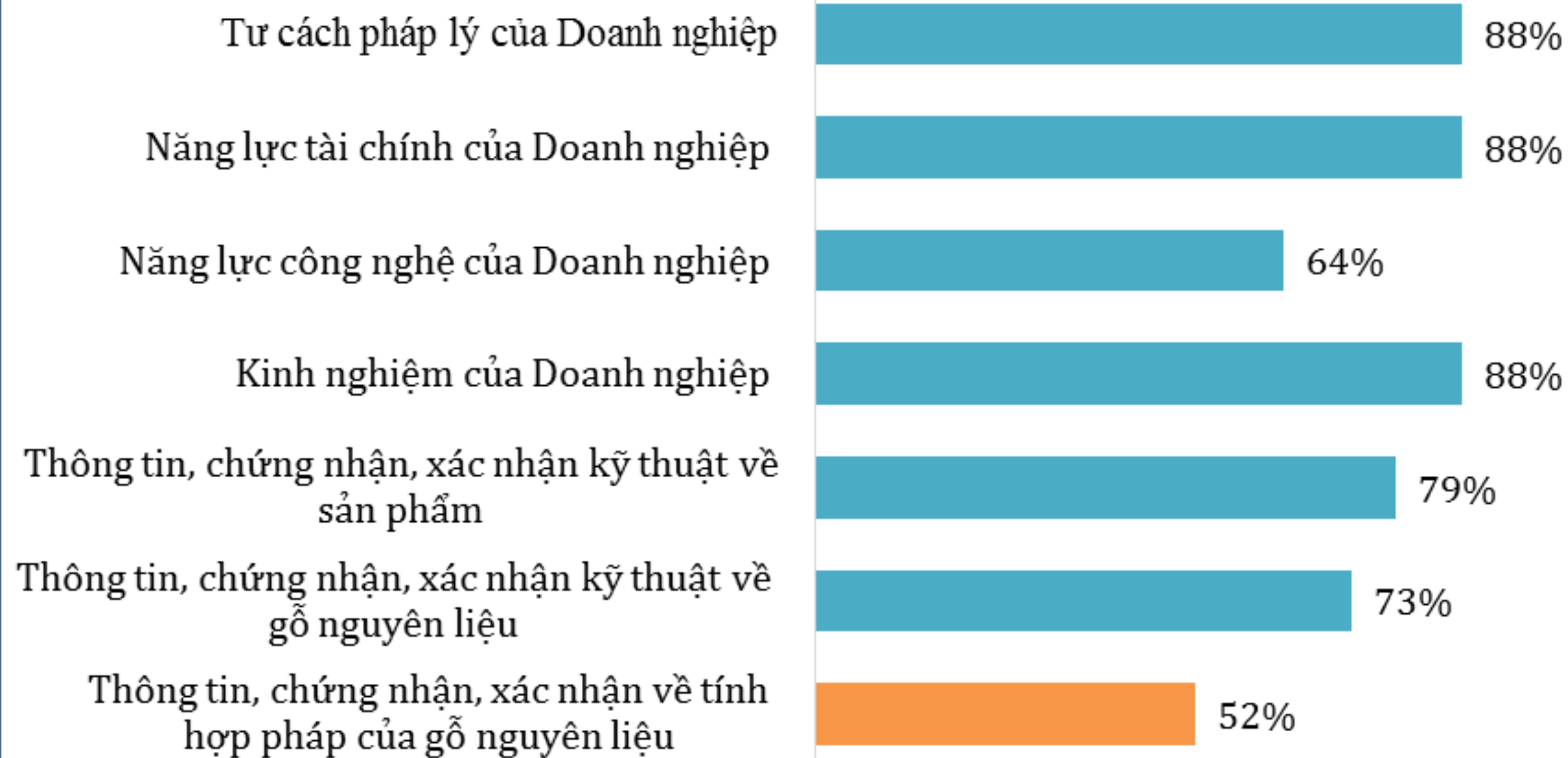
18% có chứng
chỉ ISO 14001
(hệ thống
quản lý thân
thiện với môi
trường)

Không có DN
nào có chứng
chỉ BSCI và
SA8000 (bảo
đảm điều kiện
lao động và
quyền của
người lao
động)

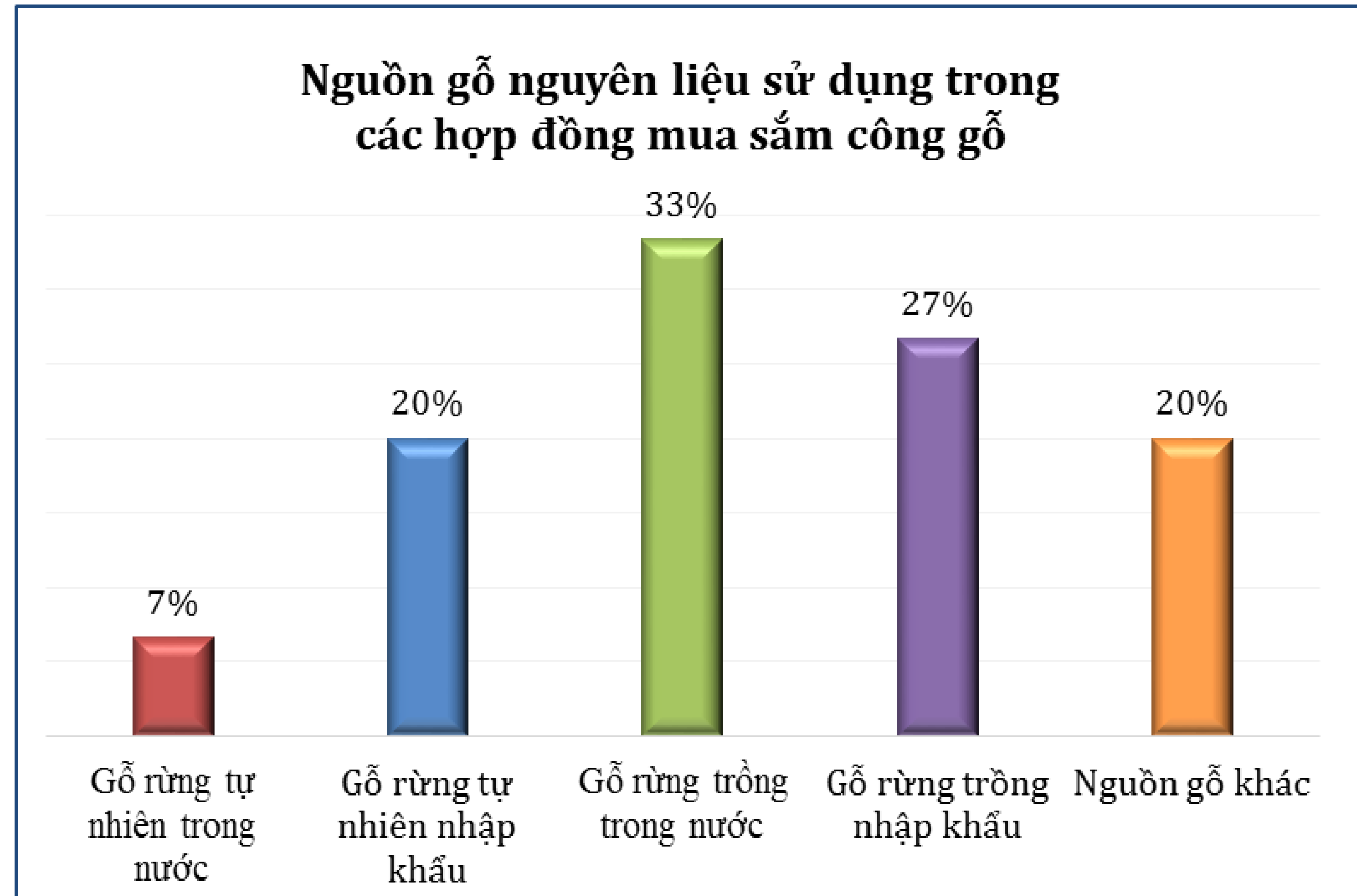
01 DN có
chứng chỉ FSC
(chuỗi cung
gỗ hợp pháp)

Tại sao nhà thầu lại được chọn?

Các vấn đề Doanh nghiệp phải giải trình để tiếp cận các hợp đồng

Loại gỗ nguyên liệu nào được sử dụng? (1)

Loại gỗ nguyên liệu nào được sử dụng? (2)

Gỗ rừng tự nhiên

❖ Nhập khẩu

- 74% DN từng sử dụng gỗ quý nhóm I-II
- Gỗ hương, cẩm lai, gỗ đỏ, cẩm xe, chò, lim, mun, dổi, trắc, đinh, sến, táu, gụ...

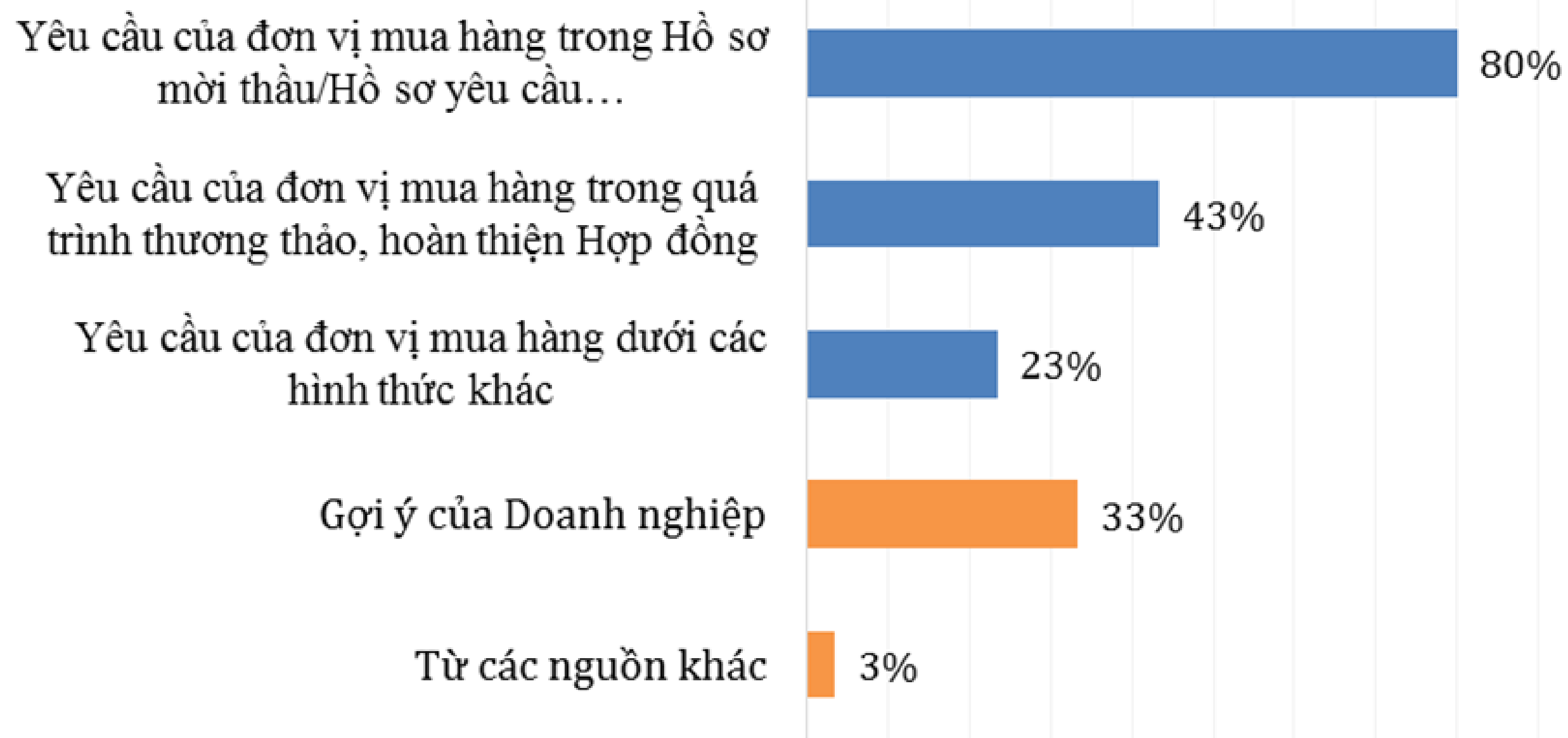
❖ Trong nước

- 50% DN từng dùng gỗ quý nhóm I-II
- Gỗ trắc, hương, gụ, gỗ, cẩm xe

Ai chọn gỗ nguyên liệu?

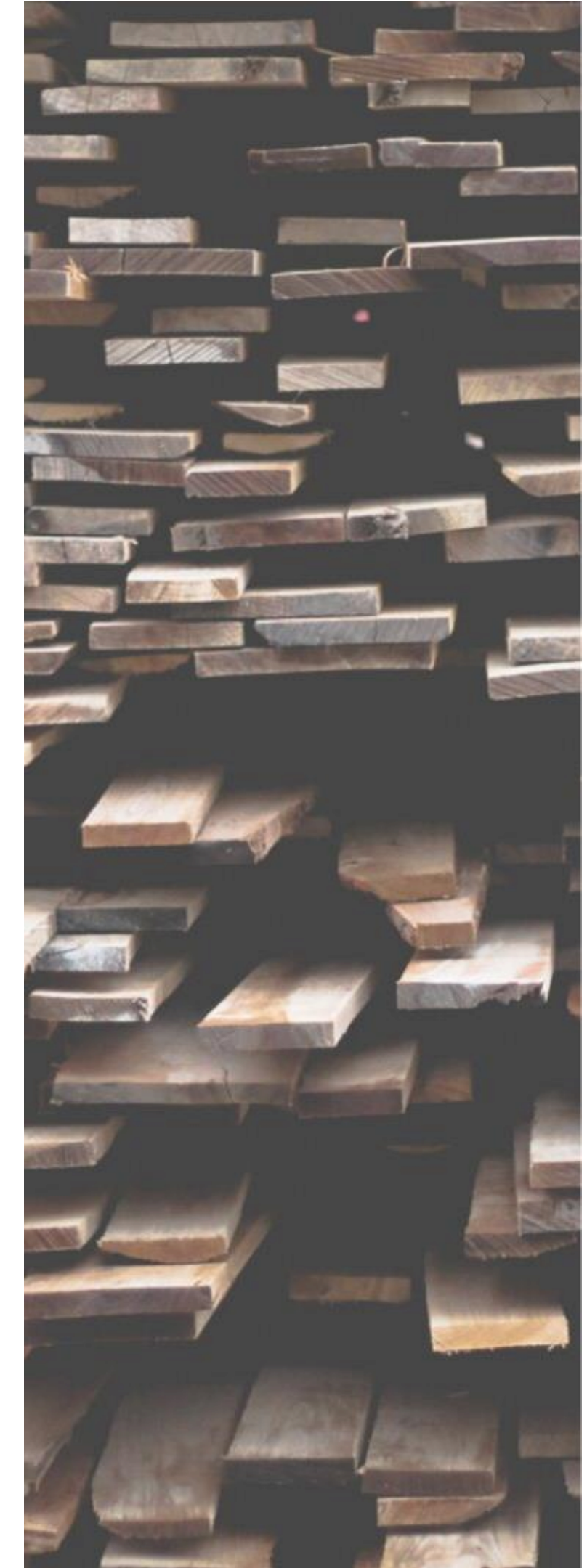
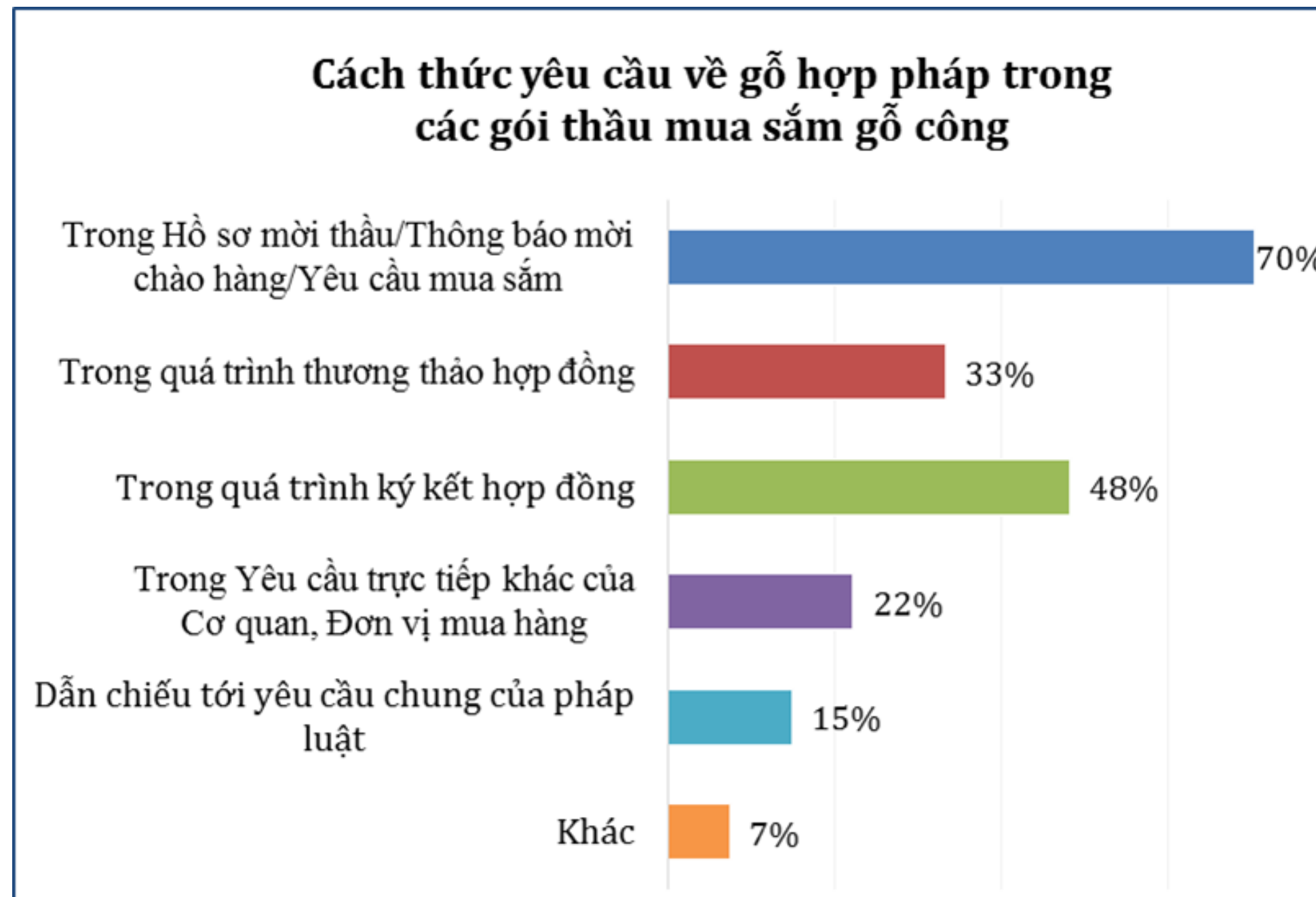
Ý tưởng về nguồn gỗ nguyên liệu sử dụng trong các hợp đồng mua sắm công gỗ

Bên mời thầu có quan tâm tới Gõ hợp pháp? (1)

Có!

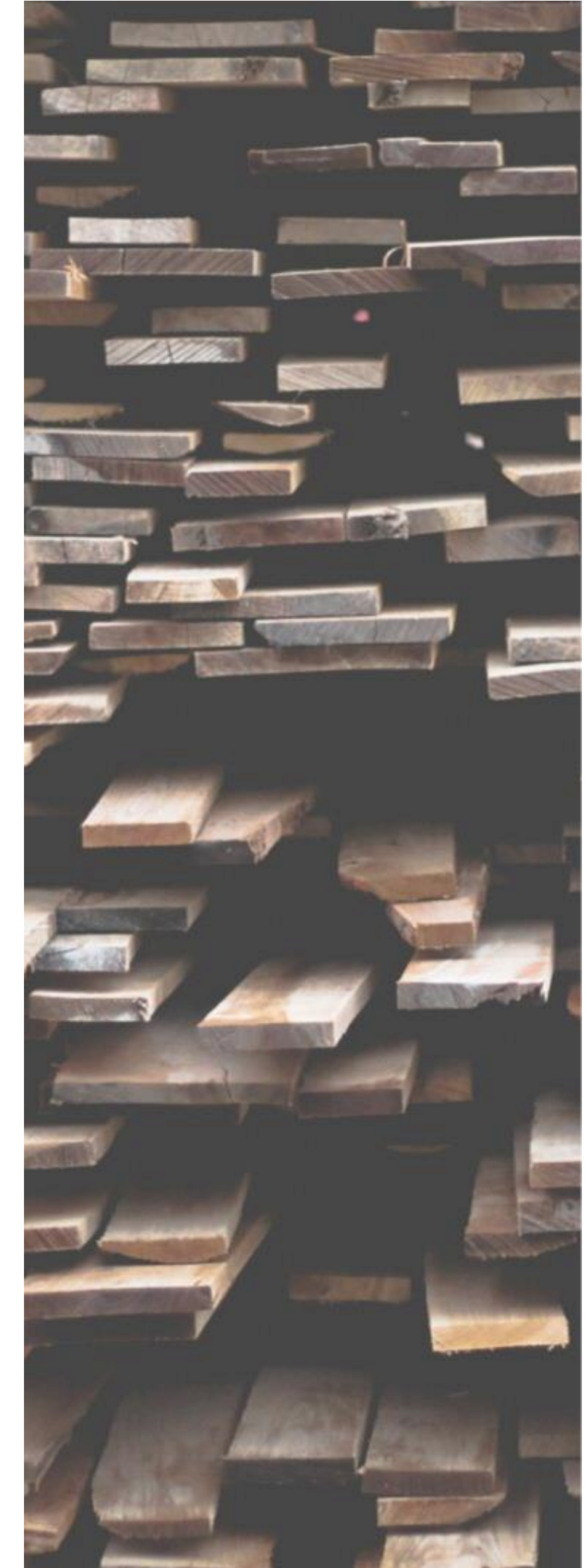
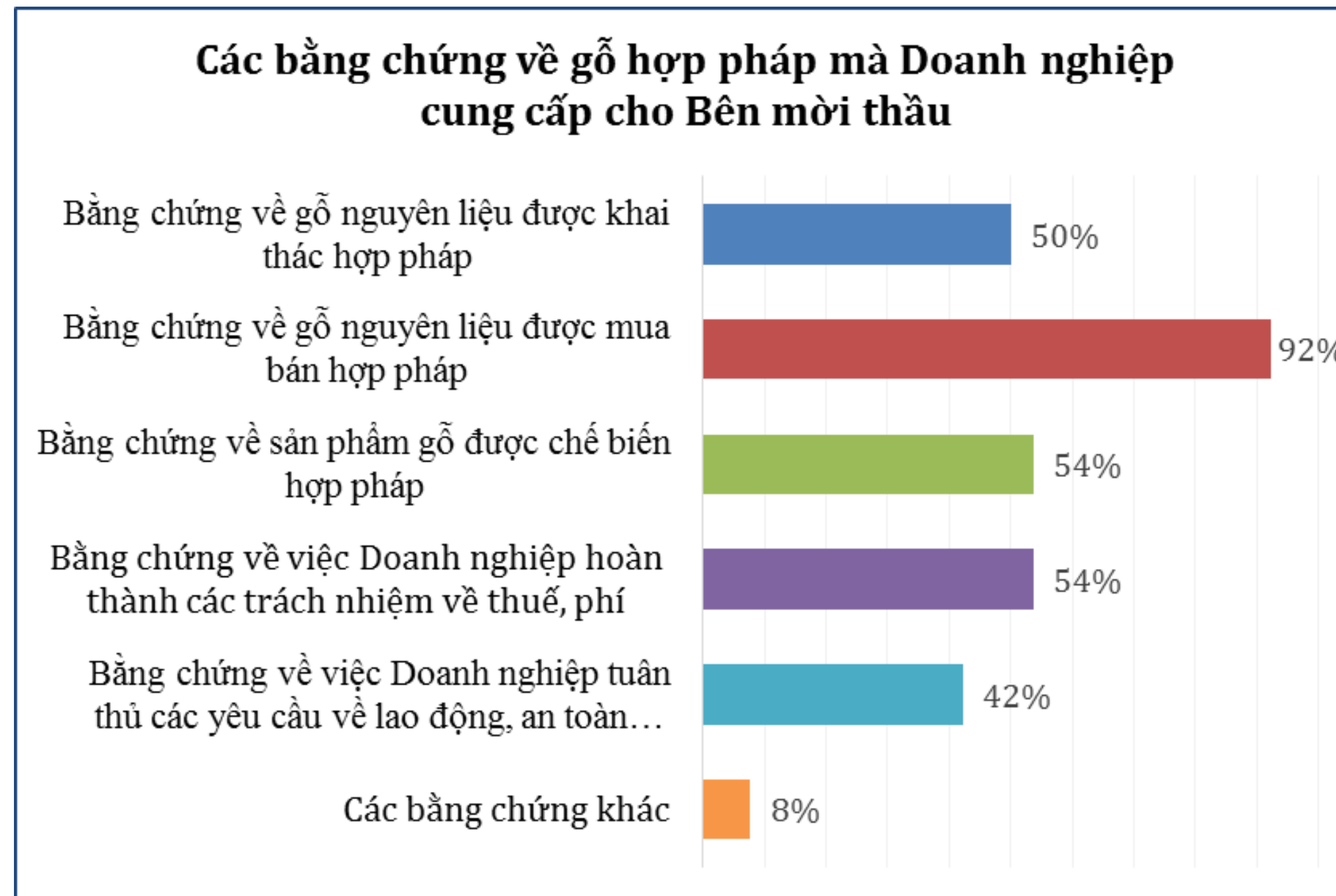
Thông qua việc “đặt hàng” nhà thầu về Gõ hợp pháp

Bên mời thầu có quan tâm tới Gỗ hợp pháp? (2)

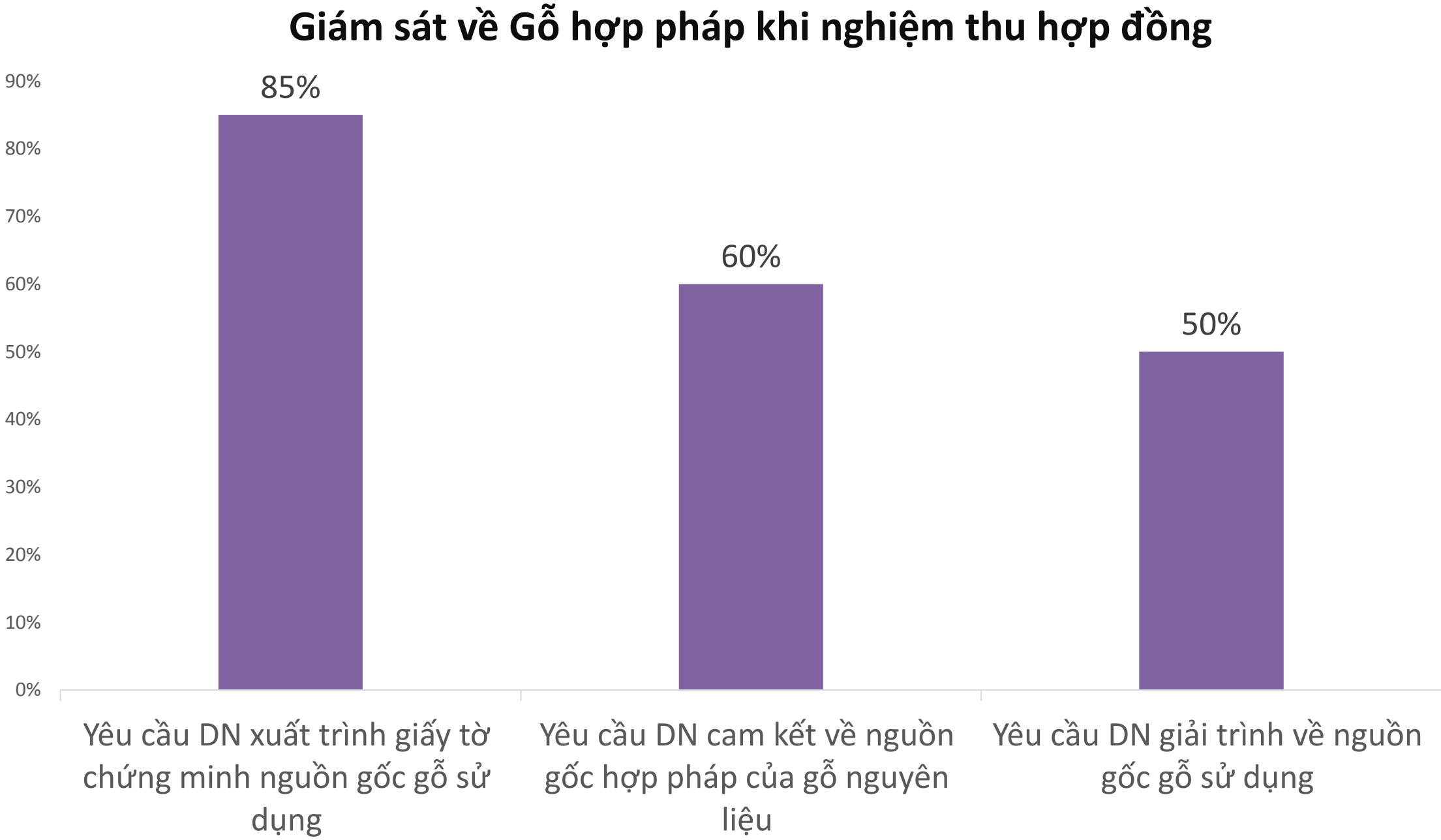
Có!

Thông qua việc đòi hỏi nhà thầu cung cấp bằng chứng Gỗ hợp pháp

Bên mời thầu có quan tâm tới Gõ hợp pháp? (3)

Có!
Thông qua việc giám sát về Gõ hợp pháp khi nghiệm thu (74%)

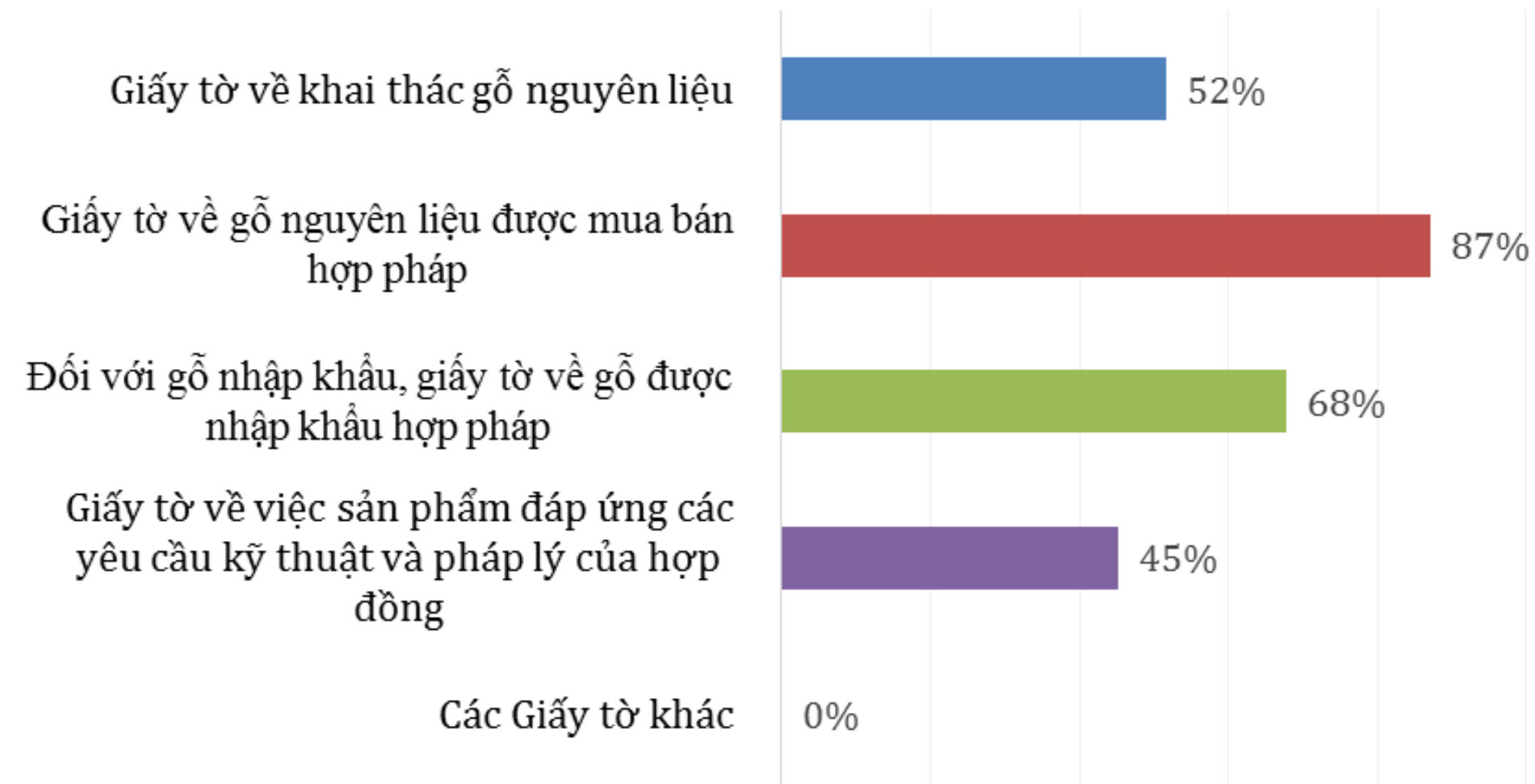

Nhà thầu có quan tâm tới Gỗ hợp pháp?

Có!

Thông qua việc lưu giữ các giấy tờ về Gỗ hợp pháp

Các loại giấy tờ chứng minh nguồn gốc, chủng loại gỗ nguyên liệu mà doanh nghiệp lưu giữ

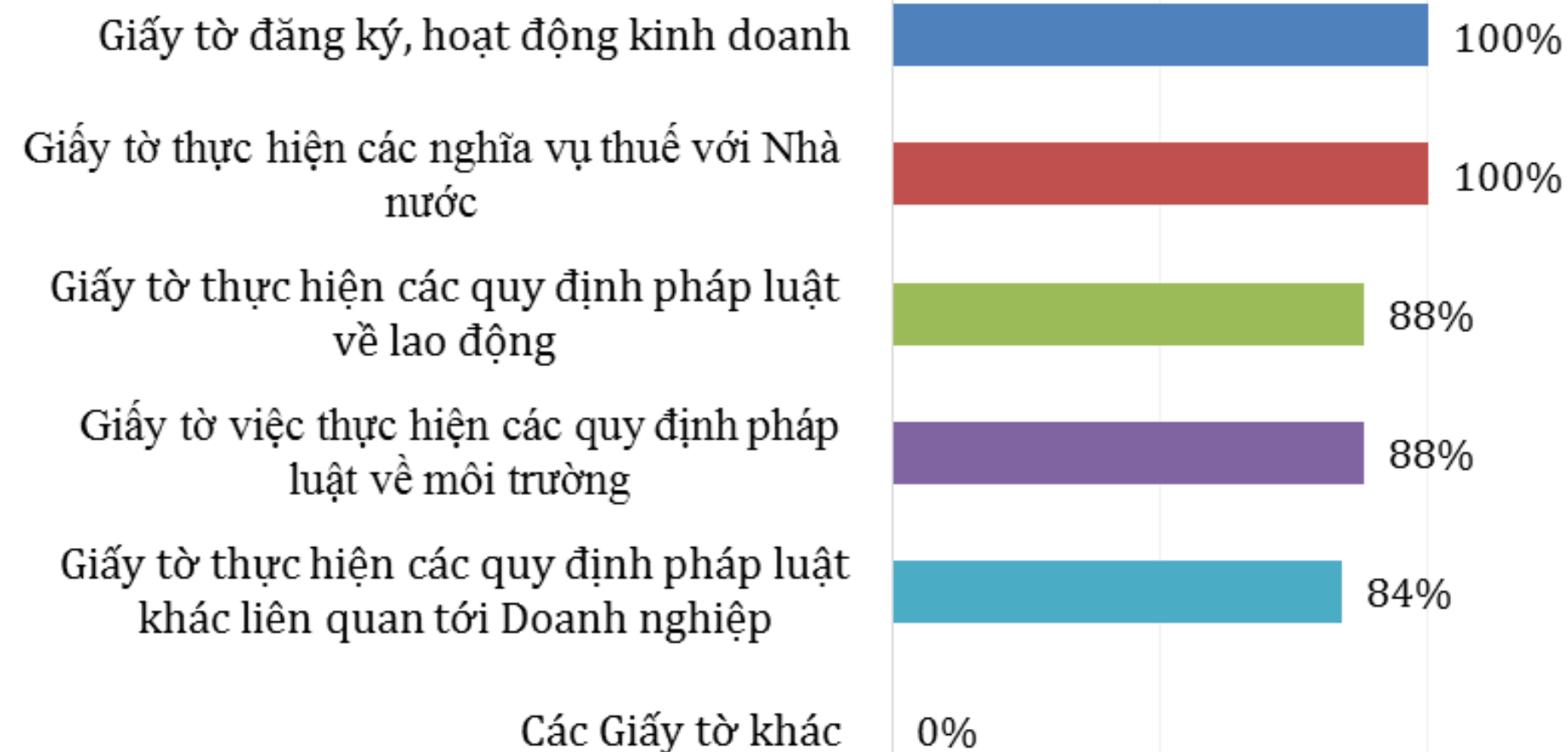

Nhà thầu có quan tâm tới Gỗ hợp pháp?

Có!

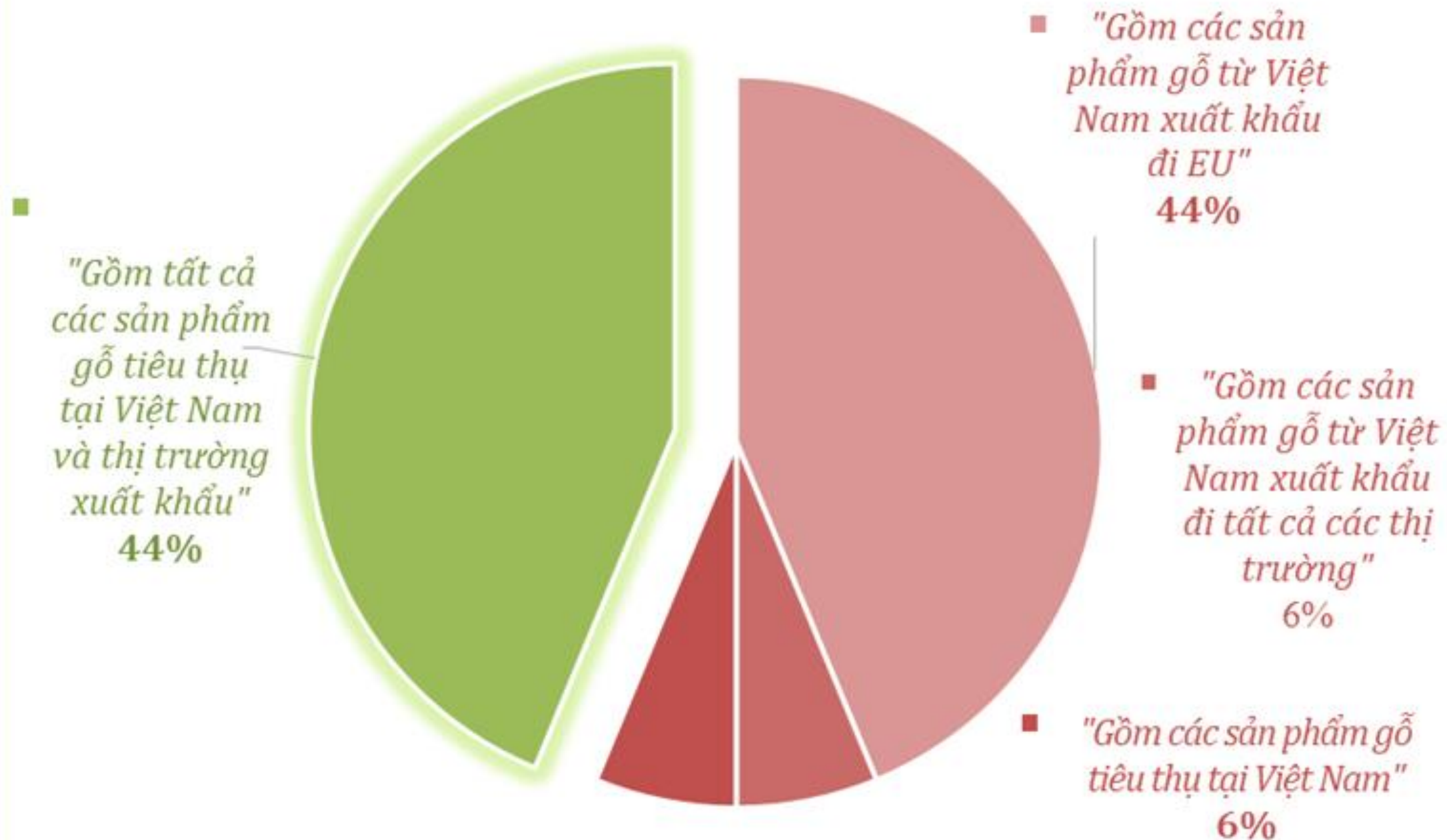
Thông qua việc lưu giữ các giấy tờ khác về hoạt động sản xuất kinh doanh Gỗ

Các loại giấy tờ về hoạt động sản xuất chế biến gỗ mà doanh nghiệp lưu giữ

Nhà thầu có biết về yêu cầu Gõ hợp pháp trong VPA/FLEGT?

Hiểu biết của Doanh nghiệp về phạm vi các sản phẩm gỗ phải đáp ứng yêu cầu gỗ hợp pháp theo VPA/FLEGT

Vậy là...

- Có một lượng đáng kể sản phẩm gỗ mua sắm công là gỗ có rủi ro về tính hợp pháp
- Các đơn vị mua sắm đã có sự quan tâm nhất định tới Gỗ hợp pháp
- Các nhà thầu đã bước đầu tự nhận thức được tầm quan trọng của Gỗ hợp pháp – nhưng chưa biết về quy định mới về Gỗ hợp pháp theo VPA/FLEGT

Vậy nên...

Cần tăng cường thông tin cho doanh nghiệp:

Đối tượng trọng yếu:

- DN chế biến gỗ
- DN đầu mối nhập khẩu gỗ

Chủ đề trọng yếu

- Phạm vi sản phẩm gỗ phải tuân thủ cam kết Gõ hợp pháp theo VPA/FLEGT
- Hệ thống pháp luật phải tuân thủ để bảo đảm Gõ hợp pháp

Tóm lại

- Chưa đủ cơ chế pháp luật để kiểm soát Gỗ hợp pháp trong quy trình đấu thầu mua sắm công
- Chưa có yêu cầu cụ thể về Gỗ hợp pháp trong các Hồ sơ mời thầu
- Có tồn tại một số lượng gỗ rủi ro cao về tính hợp pháp trong thực tế mua sắm công đồ gỗ

- Cần một yêu cầu pháp luật rõ ràng: Hàng hóa, dịch vụ trong mua sắm công phải hợp pháp
- Cần các hướng dẫn riêng cho các đơn vị mời thầu về gỗ hợp pháp trong mua sắm đồ gỗ
- Cần thông tin cho doanh nghiệp/nhà thầu về yêu cầu gỗ hợp pháp

Xin cảm ơn!

Trung tâm WTO và Hội nhập – VCCI

9 Đào Duy Anh, Hà Nội

Điện thoại: 024-35771458

Website: www.trungtamwto.vn

Email: banthuky@trungtamwto.vn